

והגדת לבנון

"אשה עבריה מי ידע חייה?"

מה משמעות הצירוף "ליל הסדר"? מרור או מרורים?
מהו 'עבור' בביטוי "בעבור זה", ואיך קשור היחס בין
אצבע ליד למספר המכות שקיבלו המצרים?

לכבוד חג פסח אנחנו מזמינים אתכם להרצאה חגיגית
(מקוונת) של נשיא האקדמיה ללשון העברית פרופ'
משה בראשר. בהרצאה ישוחח בראשר על ביטויים
מלשון ההגדה, ואת המידע הלשוני המעניין תוכלו
לקחת עימכם היישר לשולחן הסדר.

המועד: יום רביעי י"א בניסן תשפ"א, 24 במארס
2021, בשעה 18:00

ההשתתפות בהרצאה המקוונת היא ללא תשלום, אך
מותנית בהרשמה מראש.

לפרטים נוספים ולהרשמה

ההנחה המחקרית היא כי לשתי המילים 'איש' ו'אישה'
מקורות שונים:

שורש המילה איש הוא כנראה אי"ש או או"ש.
אשר למילה אשה – על פי הדגש באות ש"ן ועל פי
השוואה ללשונות שמיות אחרות עולה ששורש המילה
הוא אנ"ש.

לכאורה השורש אנ"ש משותף לשורש המילים 'אנוש'
'אנשים'. אך לפי הדקדוק המשווה מדובר בשורש
שהתגלגל מן אנ"ת (תל' כמו th, הגה שהשתמר
בערבית אך לא בעברית ובארמית). לכן בארמית
המילה המקבילה היא אַנְתָּא – בית ולא ב"ש.

מדור מיוחד באתר האקדמיה לרגל יום האישה
הבין-לאומי שצוין השבוע

מועדים חדשים לסדנאות מקוונות

לאור הביקוש הרב אנו מציעים מועדים חדשים
לסדנאות המקוונות שלנו:

סדנת פיסוק – המשתתפים יוזמנו להשתתף
השתתפות פעילה ולשאל שאלות. **להרשמה**

סדנת כתיב – בסדנה נדון בכללי הכתיב המלא ובייחוד
בכללים שהשתנו לפני שנים אחדות. **להרשמה**

סדנת עריכה – בסדנה נערוך טקסט ונציע חלופות
כנדרש. **להרשמה**

הרצאה מקוונת: **ביטויים ופתגמים מלשונות תבל** –
הזדמנות אחרונה להירשם להרצאה על גלגולי לעז
שנשתרשו במילון העברי ובדיבור העברי. **להרשמה**

במה שונה 'הביא' מ'נתן'

"תביאי לי כסף", "תביא לי נשיקה", "המורה הביאה לי
70 בחשבון". בכל הדוגמאות האלה השימוש הראוי
הוא בפועל נתן: לתת כסף, לתת נשיקה, לתת ציון.

הביא (בבניין הפעיל) הוא הפועל הגורם של הפועל בא
(בבניין קל), כלומר המשמעות הבסיסית של הביא היא
'גרם לבוא', ומכאן המשמעות 'לקח דבר־מה ממקום
אחד ושם אותו במקום אחר או מסר אותו לידי מישהו'
(באנגלית: bring או fetch). המשמעות העיקרית של
הפועל **נתן** היא 'מסר משהו לאחר', 'העביר דבר
לרשותו של אחר' (באנגלית: give).

אם כן כשהדבר נמצא בידי או ברשותי ואני מוסר אותו
לאחר – אינני 'מביא' אותו אלא פשוט 'נותן' אותו. רק
כשהדבר נמצא במקום מרוחק – ויש צורך לשאת אותו
ממקום למקום – נכון להשתמש בפועל הביא.

להרחבה

יצא חוצץ

מטבע לשון
בכל יום!

האקדמיה ללשון העברית

התצליחו לזהות בתמונה את ביאליק ואת עגנון, את דוד ילין ואת יצחק לייב גולדברג (המכונה "הנדיב הלא ידוע")?

בזיכרון דברים של ישיבת ועד הלשון, נזכר תצלום של חברי הוועד כסעיף בסוף המסמך:

"את הצלום הכללי של חברי ועד הלשון, שנעשה בשעת הישיבה המלאה בתל אביב, אפשר להשיג במשרד הוועד או אצל הצלם ה' סוסקין בתל אביב, רחוב הרצל. מחיר כל תמונה 10 גרוש."

"הישיבה המלאה" הנזכרת נערכה בט"ז באדר א' תרפ"ז, 18 בפברואר 1927.

לסיפורה של התמונה ולסיפורם של חברי ועד הלשון המצולמים בה

הצירוף יצא חוצץ מבוסס על פסוק ממשלי: "מֶלֶךְ אֵין לְאַרְבֶּה, וַיֵּצֵא חֹצֵץ כְּלוֹ" (ל, כז). אך מה כוונת הפסוק?

המילה הקשה בו היא כמובן המילה חֹצֵץ, הגזורה מן השורש חצ"ץ, קרובו של השורש חצ"י המורה לרוב על שבירה וחלוקה, חציצה וחצייה. ואומנם יש שפירשו כך את המילה חוצץ.

בן־יהודה לא קיבל פירוש זה. לדבריו, 'חוצץ' מובנו 'מתעורר ומשתוקק ושוקד לעשות דבר בעוז וחרון', ומכאן שכוונת הפסוק – "אף שאין לו להארבה מלך להעירו ולהלהיבו למלחמה, אף על פי כן הוא יוצא בעז והתעוררות ותשוקה כאלו הסיתוהו והלהיבוהו לזה". אם כן יצא חוצץ לפי בן־יהודה הוא 'יצא בהתלהבות'.

ואיך קיבל הביטוי את המשמעות 'התנגד'? פרסום חדש באתר

שאלה בעברית

תמיכה באקדמיה

אם נתקלתם בבעיות תצוגה לחצו כאן לצפייה בדפדפן

להתראות באיגרת הבאה!